

สารธรรมจากพระสูตรต้นตปีฎก

ครั้งที่ ๕๓ นิพพาน ตอนที่ ๒

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

อ.สุภีร์ ทุมทอง

๑. ชื่อของนิพพาน

- (๑) นิพพาน (๒) อชาต (๓) อนุตฺตร (๔) โยคกฺเขม
(๕) อชร (๖) อพฺยาริ (๗) อมต (๘) อโสก
(๙) อสํกิลิฏฺฐ (๑๐) สนฺติวรปท (๑๑) คมฺภีร (๑๒) ทุฑฺทส
(๑๓) ทุรฺนุโพธ (๑๔) สนฺต (๑๕) ปณฺีต (๑๖) อตฺกกาจร
(๑๗) นิปฺพน (๑๘) ปณฺฑิตเวทนีย (๑๙) สพฺพสงฺขารสมถ
(๒๐) สพฺพุปธิปฏินิสฺสคฺค (๒๑) ตณฺหากุขย (๒๒) วิจารณ์
(๒๓) นิโรธ (๒๔) ปฏินิสฺสคฺคามิ (๒๕) อณฺุ (๒๖) อณฺุปลิตฺต
(๒๗) วิมฺุตต (๒๘) สึตฺติฏฺฐ (๒๙) นิพฺพุต

ม.ม. ๑๒/๒๓๕ ปาສราສิสຸຕຣ

๑. ชื่อของนิพพาน

อสงฺขตญจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ อสงฺขตคามิญจ มคฺคํ, ตํ สุณาถ.
กตมญจ ภิกฺขเว อสงฺขตํ. โย ภิกฺขเว รากฺขโย โทสฺกฺขโย โมหกฺขโย.
อิทํ วุจฺจตี ภิกฺขเว อสงฺขตํ.
กตโม จ ภิกฺขเว อสงฺขตคามิมคฺโค. กายคตาสตี.
อยํ วุจฺจตี ภิกฺขเว อสงฺขตคามิมคฺโค.
สํ.สพฺพ. ๑๘/๓๖๖ กายคตาสตีสูตฺร (๔ ชื่อ)

๑. ชื่อของนิพพาน

อนตณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสํมิ ... สํ.สพฺพ. ๑๘/๓๗๘ อนตสูตฺร

อนาสวณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสํมิ ... สํ.สพฺพ. ๑๘/๓๗๙ อนาสวสูตฺร

สจฺจณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสํมิ ...

ปารณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสํมิ ...

ฐวณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสํมิ ...

อปโลกีนณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสํมิ ...

อนิทสุสนณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสํมิ ...

นิปฺปปณฺจณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสํมิ ...

สิวณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสํมิ ... (๕ ชื่อ)

๑. ชื่อของนิพพาน

เขมณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ ...

อจฺจริยณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ ...

อพฺภูตณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ ...

อนีติกณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ ...

อนีติกธมฺมณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ ...

อพฺยาปชฺฌณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ ...

สุทฺธิณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ ...

มุตฺตึณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ ...

อนาลยณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสฺสามิ ... (๕ ชื่อ)

๑. ชื่อของนิพพาน

ที่ปญฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสามิ ...

เลณฺณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสามิ ...

ตาณฺณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสามิ ...

สรณฺณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสามิ ...

ปรายนฺณฺจ โว ภิกฺขเว เทเสสุสามิ ปรายนคามิณฺจ มคฺคํ, ตํ สุณาถ.

กตมณฺจ ภิกฺขเว ปรายนํ. โย ภิกฺขเว รากฺกฺขโย โทสกฺกฺขโย โมหกฺกฺขโย.

อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปรายนํ. กตโม จ ภิกฺขเว ปรายนคามิมคฺโค.

กายคตาสติ. อयํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปรายนคามิมคฺโค.

สํ.สพฺพ. ๑๘/๔๐๕ ปรายนสูตร (๕ ชื่อ)

๑. ชื่อของนิพพาน

อสงขตํ อนตํ อนาสวํ

อชชชรรนตํ ฐวํ อปโลकिनํ

อมตํ ปณิตถจ สิวถจ เขมํ

อนีติกํ อนีติกธมมํ

อพยปาชโลม วิราโคจ

ทีปํ เถถถจ ตาถถจ

สจถถจ ปารํ นิปุถํ สุทททสํ

อนิทสสนํ นิปปปถจสนตํ.

ตถถากถโย อจถริยถจ อพถถตํ

นิพพานเมตํ สุขเตถเทถิตํ.

สุทถิ มุถถิติ อนาถโย

สธถถถจ ปธาถถนํ.

อสงขตสํยุตตํ สมตตํ (๑ ชื่อ)

๑. ชื่อของนิพพาน

อสุนตยจ อชฌตฺตํ ฌมฺเมสุ รากํ

“นตฺถิ เม อชฌตฺตํ ฌมฺเมสุ ราโค”ติ ปชานาติ, ...

เอวมฺปิ โข อูปวาณ สนฺทิฏฺฐิโก ฌมฺโม โหติ,

อกาลิโก เอหิปสฺสิโก โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ.

สํ.สพฺพ. ๑๘/๓๐ อูปวาณสันทิฏฐิกสูตร (๕ ชื่อ)

๑. ชื่อของนิพพาน

ยาวตา ภิกขเว ฐมา สงขตา วา อสงขตา วา,
วิราโค เตสํ อคฺคฆายติ, ยทิทํ : มทนิมุตฺตโน ปิปาสวินโย
อालยสมุคฺฆมาโต วฏฺฏุปฺปจฺเจโท ตณฺหภฺขโย วิราโค นิโรโธ นิพฺพานํ.
เย ภิกขเว วิราเค ฐมฺเม ปสนฺนา, อคฺเค เต ปสนฺนา,
อคฺเค โข ปน ปสนฺนํ อคฺโค วิปาโก โหติ.
อ.จตุกก. ๒๑/๓๔ อัคคัปปสาทสูตร (๔ ชื่อ)

๑. ชื่อของนิพพาน

(๓๐) อสงุขต (๓๑) รากกุขย (๓๒) โทสกุขย (๓๓) โมหกุขย
(๓๔) อนต (๓๕) อนาสว (๓๖) สจฺจ (๓๗) ปาร (๓๘) ฐว
(๓๙) อปโลกิน (๔๐) อนิทสฺสน (๔๑) นิปฺปปญฺจ (๔๒) สิว
(๔๓) เขม (๔๔) อจฺฉริย (๔๕) อพฺภุต (๔๖) อนีติก
(๔๗) อนีติกทมฺม (๔๘) อพฺยาปชฺฌ (๔๙) สฺพุทฺธิ (๕๐) มุตฺตติ
(๕๑) อนาลย (๕๒) ทิป (๕๓) เถณ (๕๔) ตาณ (๕๕) ฌรณ
(๕๖) ปฺรายน (๕๗) อชชฺชฺร (๕๘) สนฺพุทฺธิจฺฉิก (๕๙) อกาลิก
(๖๐) เอหิปสฺสุติก (๖๑) โอปนยิก (๖๒) ปจฺจตุต (๖๓) มทนิมฺมทน
(๖๔) ปิปาสวินย (๖๕) อาลยสมฺมุคฺฆมาต (๖๖) วฏฺฏฺฏฺฏฺฏฺฏฺฏ

๑. ชื่อของนิพพาน

วิชฌจณา ปจฺจมา โรคา สงฺขารา ปจฺจมา ทุกฺขา

เอตํ อุตฺตวา ยถากฺคฺตํ นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ.

ช.ร. ๒๕/๒๐๓

อาโรคฺยปจฺจมา ลาภา สนฺตฺตฺตฺตํ ปรมํ ฐนํ

วิสุตฺตาสา ปจฺจมา ฉฺยาคิ นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ.

ช.ร. ๒๕/๒๐๔

๑. ชื่อของนิพพาน

นตฺถิ รากสโม อคฺคิ

นตฺถิ โทสสโม กถิ

นตฺถิ ขนฺธสฺมา ทุกฺขา

นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ.

จฺ.ธ. ๒๕/๒๐๒

ปวิเวกรสํ ปิตฺวา

รสํ อฺปสมฺมสฺส จ

นิทฺทโร โหติ นิปฺปาโป

ธมฺมปีติรสํ ปิวั.

จฺ.ธ. ๒๕/๒๐๕

๑. ชื่อของนิพพาน

สนตกาโย สนตวาโจ
วนตโลกามิโส ภิกขุ
ช.ธ. ๒๕/๓๓๘

สนตมโน สุตมาหิโต
“อุปสนโต”ติ วุจจติ.

วิญญาณํ อนิทสฺสนํ
ที.สี. ๘/๔๘๘ เภวัญญุตฺตฺร

อนนตํ สพฺพโตปภํ

๑. ชื่อของนิพพาน

ตสฺส สฺวา วิมุตฺติ สจฺเจ จฺฐิตา อกฺุปฺปา โหติ.

ตํ หิ ภิกฺขุ มุสา ยํ โมสธมฺมํ, ตํ สจฺจํ ยํ **อโมสธมฺมํ** นิพฺพานํ.

ตสฺมา เอวํ สมฺนุนาคโต ภิกฺขุ อิมินา ปฺรเมน สจฺจาธิจฺ्ञฐาเนน
สมฺนุนาคโต โหติ.

เอตํ หิ ภิกฺขุ **ปฺรมํ อริยสจฺจํ**, ยทิทํ อโมสธมฺมํ นิพฺพานํ.

ม.อ. ๑๔/๓๖๖ ชาติวิภังคสูตร

๒. สภาวะนิพพาน

อตฺถิ ภิกฺขเว ตทายตฺนํ, ยตฺถ เนว ปจฺฐวี น อาโป น เตโฆ น วาโย,
น อากาसानญายตฺนํ น วิญญานญายตฺนํ น อากิณฺจณฺญายตฺนํ
น เนวสณฺญาณาสณฺญายตฺนํ, นายํ โลโก น ปฺรโลโก,
น อุโภ จนฺทิมสฺสุริยา. ตตฺรปาทํ ภิกฺขเว เนว อากตฺตี วทามิ
น คตฺตี น จิตฺตี น จุตฺตี น อุปฺปตฺตตี, อุปฺปตฺติญฺจํ อุปฺปวตฺตํ
อนารมฺมณเมว ตํ. เอเสวนฺโต ทุกฺขสฺส.

ขุ.อ. ๒๕/๗๑ ปฐมนิพพานปฏิสังยุตตสูตร

๒. สภาวะนิพพาน

ตีณิมานิ ภิกขเว อสงฺขตสฺส อสงฺขตลกฺขณานิ. กตมานิ ตีณิ.

น อุปฺปาโท ปญฺญาตติ, น วโย ปญฺญาตติ,

น จิตฺตสฺส อณฺเฏตฺตํ ปญฺญาตติ.

อิมานิ โข ภิกขเว ตีณิ อสงฺขตสฺส อสงฺขตลกฺขณานิ.

อํ.ติก. ๒๐/๔๘ อสงฺขตลักฺขณสูตร

๒. สภาวะนิพพาน

ตีณิmani ภิกขเว สงฺขตสฺส สงฺขตลกฺขณานิ. กตmani ตีณิ.
อุปาโท ปญฺญาติ, วโย ปญฺญาติ,
ฐิตสฺส อญฺญตฺตํ ปญฺญาติ.
อิมานิ โข ภิกขเว ตีณิ สงฺขตสฺส สงฺขตลกฺขณานิ.
อํ.ติก. ๒๐/๔๗ สังขตลักขณสูตร

สวัสดีครับ

